

СТАНОВИЩЕ

от

доц. Д-р Ася Захариева Кръстева-Панова, дм

Катедра "Образна и орална диагностика"

Факултет по дентална медицина, Медицински университет-София

Относно:

Дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен
„ДОКТОР“, на тема: **„Орални изяви при деца с вродени сърдечни
малформации“,**

с автор Д-р Теодора Владимирова Николова,

докторант на самостоятелна подготовка към Катедра „Детска дентална
медицина“, Факултет по Дентална медицина, Медицински Университет – Варна.

Научен ръководител Доц. д-р Радосвета Андреева-Борисова, д.м.

Предложеният за рецензия дисертационен труд на тема: „Орални
изяви при деца с вродени сърдечни малформации“ от д-р Теодора
Владимирова Николова е структуриран добре.

Дисертантът проследява резултатите и становищата на 312 автора от
които 27 български. Повечето научни съобщения, които се обсъждат са
след 2000г. като тези които предшестват са свързани с натрупването на
знанието относно оралното здраве при деца.

Актуалност на проблема:

Вродените сърдечни малформации (ВСМ) са едни от най-честите вродени аномалии при деца. Факт е, че децата с комплексни ВСМ, често са подложени на редовен продължителен прием на лекарствени препарати, но малко автори са имали за цел да проучат оралното здраве при тази група компроментирани лица. Световната здравна организация защитава тезата, че: Оралното здраве е неотменна част от детските права. Децата със специфични здравни потребности (СЗП) трябва да имат същите възможности за профилактика и лечение на оралните заболявания като здравите си връстници. Нивото на орално здраве има доказан ефект върху физическото и умственото благополучие, външния вид и междуличностните отношения на индивида.

Поддържането на добри нива на орално здраве могат да намалят риска от одонтогенна бактериемия.

Това е притеснително, поради реално съществуващия риск от одонтогенен инфекциозен ендокардит при усложнение. Децата в ВСМ трябва да бъдат по-интензивно профилактирани и навременно санирани, да не се допуска влошаване нивото на орално здраве, тъй като усложненията биха могли да затрашат живота им.

Ето защо темата е много актуална световен мащаб, още повече че липсват данни за оралното здраве сред българските деца с вродени сърдечни малформации. В тази връзка целта на дисертационния труд е добре формулирана: да се изследва разпространението на кариозното и пародонтално заболяване и да се регистрират някои възможни рискови фактори при деца с ВСМ.

Поставените 6 задачи, напълно покриват целта на дисертационния труд и засягат както разпространението на кариеса и пародонталните заболявания сред децата с ВСМ, изследват ендемичната киселинност на най-често използваните медикаменти в детската кардиология, както и запознатостта на денталните лекари с профилактичните мерки и особеностите при лечението на децата с ВСМ. Прави впечатление, че докторантът обръща внимание и на нагласата на родителите на деца с ВСМ, които участват ежедневно в здравните грижи към децата.

Материал и методи

Използваните клинични, анкетни и лабораторна част, напълно покриват целта и посвените задачи.

Изследвани лица 50 деца, страдащи от ВСМ, сравнени със същите у 50 здрави деца, съответстващи по пол и възраст на заболялите

Събира се подробна анамнеза от децата, родителите и по възможност лекуващите дентални лекари за насочена профилактика срещу поява на кариозни лезии, предходни апликации на флуорни лакове, ендемичен прием на флуориди, средства за лична орална хигиена, съдържащи флуорид, специфична диета и орално-хигиенни навици, редовен перорален прием на медикаменти. Отчетени са кариозни, липсващи поради кариес или негово усложнение и/или obturirani зъби (dmft / DMFT индексите), както и наличието на видима плака или гингивално възпаление около шест репрезентативни зъба.

Методика за изпълнение на задача 5 е прецизно подбрана.

Резултати

Резултатите от това проучване показват, че децата с ВСМ са в неравностойно положение спрямо здравите си връстници, що се касае до индексите, обективизиращи оралното здраве.

Почти при всички изследвани деца с ВСМ са регистрирани нелекувани кариозни лезии и гингивално възпаление.

Често срещан проблем при деца с ВСМ е, че родителите им не търсят дентална помощ и съвети в първите години от живота на детето в същата степен, както родителите на здрави деца (**Error! Reference source not found.**). Това може да се дължи както на насочване вниманието и усилията към лечение на основното заболяване, така и на ниския социално-икономически статус на повечето включени и в нашето проучване деца с ВСМ.

Резултатите посочват липса на никакви форми на професионална дентална профилактика при болните деца.

Перорални медикаменти, съдържащи глюкоза, често се приемат от децата с ВСМ, което съчетано с честия прием на диуретици по повод основното заболяване, може да доведе до повишен риск от развитие на орални заболявания. Захарозата, включена в състава на лекарствените препарати, предизвиква спад на рН в зъбната плака при ферментацията ѝ, с помощта на бактериите от плаковия биофилм. Освен това ниското ендогенно рН на използваните системно перорални медикаменти сред децата с ВСМ спомагат за удължаване на периодите на спад на рН под критичната стойност 5,5, под която се осъществява единствено деминерализация на ТЗТ

Децата от групата с ВСМ, приемащи системна перорална медикаментозна терапия по повод основното заболяване, са по-засегнати от кариес и пародонтални заболявания, в сравнение с децата от същата група, които не приемат медикаменти;

Медикаментите за перорално системно лечение на ВСМ от всички изследвани групи показаха ниски средни стойности на ендогенна киселинност – под приетата за критичната стойност на pH 5.5;

Висок процент (71%) от анкетираните по **задача 4** стоматолози не се чувстват уверени при предоставянето на стоматологично лечение на деца с ВСМ. 100% от тях не са получавали следдипломно обучение по въпроса, а 98% от тях не са комуникирали с лекуващите лекари на децата.

- Нито един от анкетираните дентални медици не е получавал следдипломно обучение, касаещо работа с деца с ВСМ;
- Всички дентални медици, включени в анкетното проучване, считат, че профилактиката и лечението на деца с ВСМ има своите специфики;
- Денталните медици се чувстват несигурни при приема на пациент с ВСМ в денталния кабинет;

Извод

Приемам представения извод от дисертационни труд, но по-пригледно и по-разбираемо би било представянето на отделни изводи, отговарящи на задачите на дисертационния труд.

Приемем предложените приноси от докторантката.

Поставени проблеми в дисертационния труд

Необходимо е създаване на тясно сътрудничество между педиатри, детски кардиолози и дентални медици, с цел предлагане на по-комплексни и ефективни орална профилактика и лечение на деца с ВСМ

Д-р Николова представя 3 публикации по проблема от 2018г. на английски език, като и в трите докторантката е първи автор.

Считам, че трудът на д-р Теодора Владимирова Николова на тема „ОРАЛНИ ИЗЯВИ ПРИ ДЕЦА С ВРОДЕНИ СЪРДЕЧНИ МАЛФОРМАЦИИ” е написан на добър медицински език, цялостен, с висока научна стойност, добре конструиран. Предложеният труд напълно отговаря на критериите за присъждането на образователната и научна степен „ДОКТОР”.

11.07.2018г.

Подпис:

